

LEXIKON

ALBERT ANTAL

1929. november 3-án született Csíkdánfalván. A dánfalvi négy elemi osztály elvégzése után a csíkszeredai gimnáziumban folytatta tanulmányait, 1948-ban érettségizett.

Érettségi után a Magyar Népi Szövetség megyei szervezeténél kezdett dolgozni, majd a bukaresti központba hívták. 1950-ben innen küldték a szaratovi tudományegyetem történelem–folozófia szakára. Tanulmányai befejezése után a Bukarestben megjelenő Előre napilap főszerkesztő-helyettese volt 1968-ig, amikor a Csíkszeredában megjelenő Hargita című újság alapító főszerkesztőjének nevezték ki.

Közvetlen munkatársa, Ferencz Imre vallott szerkesztői felfogásáról a Hargita Népe 2005. december 8-i számában: „Mert a népszolgálat főszerkesztői igény, elvárás volt az évek során az ő részéről, mert minden körülmények között e tájnak és emberének az előmozdítását várta el az újságírótól. A kitartó munkát, a terepismeretet, a terepjárást. Átfogó képet adni a megye gazdaságáról, művelődéséről, és felvállalni a közösség érdekvédelmét, vállalni magyarságunkat. Nem is volt könnyű ez akkoriban, amikor pszichicári „sajtófelelősök” nézték nagyítóval a betűket, amikor egy vesszőn el lehetett bukni, amikor egy pont végzetes lehetett. Albert Antal mindig meg tudta védeni a szerkesztőséget, meg tudta védeni az újságíróit, ha a siserehad támadott, fúrt, gáncsoskodott”.

A kor kötelező írásai mellett lehetőséget keresett a megye sajátos arculatának bemutatására, hagyományainak éltetésére. Az újságban havonta egyszer külön oldalon mutatták be egy-egy település mindennapi életét, történelmi múltja egyes mozzanatait, hagyományait, néhány adatot népművészetéről, népköltészetéről. Rendszeresen figyelemmel követték a megye korábbi és kortárs irodalmát.

Szorgalmazta a magyar nyelvű műszaki könyvek közreadását.

Külön érdeme, hogy kezdeményezte, majd megvalósította a Hargita Kalendárium rendszeres megjelentetését, amely lehetőséget kínált a székelység és Hargita megye sajátos arculatának bemutatására. Sok vonatkozásban pótolta azokat az ismereteket, amelyek a tankönyvekbe nem kerülhettek be. Évek során olyan írásokat jelentettek meg a székelység történelméből, amelyek viszonylag bő ismereteket szolgáltattak a letelepedéstől egészen napjainkig. Kitértek a falvak kialakulására, a templomok építésére, az egyházak megerősödésére az 1300-as években, a Hunyadiak korára, az erdélyi fejedelemségek harcaira, török–tatár betörésekre, a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharcra, a határország erőszakos szervezésére 1762–1764-ben, az 1848–1849-es forradalomra és szabadságharcra stb.

Ismertették a megye területén folyó régészeti kutatásokat.

Rendszeresen közöltek műveket a magyar irodalom klasszikusaitól, Petőfi, Jókai, Ady műveiből. Közölték a Hargita megyei írók alkotásait: Tamási Áron, Áprily Lajos, Nyíró József, Tompa László művei folyamatosan újból megjelentek a naptárban. Mindenik évben szerepeltek a kortárs magyar írók: Szemlér Ferenc, Sütő András, Kányádi Sándor, Fodor Sándor, Szabó Gyula stb.

Állandó visszatérő része volt a kalendáriumnak a megye jeles képzőművészeinek bemutatása: Nagy István, Nagy Imre, Pál Lajos, Gáll András, hogy csak néhányat említsünk, alkotásai szinte minden évben szerepeltek.

Nagy figyelemmel közöltek írásokat a megye gazdag néprajzáról, történeti visszatérővel mutatták be a népszokásokat, a mindennapi tárgyakat, költészeti hagyományokat.

Foglalkoztak a korszerű mezőgazdasággal, iparral, turisztikával, sporttal, a megyei eredményekkel, sok más, az olvasókat érdeklő kérdésekkel.

Kányádi Sándor nem véletlenül nyilatkozta a Székelyföld XIII. évfolyama 5. számában 2009 májusában: Az Előrelél „...ott volt Albert Tóni, a főszerkesztőhelyettes, aki később Csikban a megyei lapot alapította, egy húron pendültek [Domokos] Gézával. Mindketten székelyek, ezzel együtt volt valami betyárbeccsület bennük”.(128. old.)

2005. december 7-én Budapesten távozott az élők sorából, a csikdánfalvi temetőben helyezték örök nyugalomra.

ALBERT DÁVID

Csikdánfalván született 1934. november 7-én. Gyermekkorá egyik részét Dánfalván töltötte, majd a család Csíkszeredába költözött. A csíkszeredai líceumban tanult 1952-ig. Érettségi után a Bolyai Tudományegyetemen történelemtanári oklevelet szerzett. Tanári pályáját Székelyudvarhelyen kezdte, ahol aligazgató, majd 1956–1959-ig igazgató, 1959–1968 között rajoni tanfelügyelő volt. 1968-ban az akkor alakult Hargita megye főtanfelügyelőjévé nevezték ki. Ezt követően 1968–1972-ig az udvarhelyi 1. számú Általános Iskolában tanított, majd 1972–1986 között ismét az akkori dr. Petru Groza magyar tannyelvű líceum igazgatója, később tanára. 1996-ban vonult nyugdíjba.

Különböző újságokban, folyóiratokban: Művelődés, A Hét, később a Székelyföld, Keresztény Szó hasábjain pedagógiai, történelmi vonatkozású cikkeket jelentetett meg. Művelődéstörténeti írásokat közölt a Korunkban. A székelyek történetével kapcsolatos írásai jelentek meg a Hargita Kalendáriumban. Írt a székelyudvarhelyi várról, 1993-ban megjelentette az 1593-ban jezsuiták által alapított középiskola történetét *400 éves a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium* címen. Ebben a művében számba vette, hogy a gimnáziumba számos gyergyói, csíki, kászoni diák iratkozott be. Kimutatta, hogy 1689 és 1848 között Csíkszékből 1260, Gyergyószékből 1082 diák tanult Udvarhelyen. Összesítette a felcsíki hat faluból Udvarhelyen tanulók számát is: Szentdomokosról 3, Szettamásról 5, Jenőfalváról 1, Karcfalváról 3, Dánfalváról 5 diákot tartottak számon abban az iskolában a fenti időszakban.

Hagyományokat dolgozott fel Udvarhelyi népszokások a XV. sz.-tól 1848-ig címen és Gyergyószék népszokása a XVIII. sz. közepétől a XIX. sz. közepéig. Iskolatörténetről szól Székelyudvarhely református és katolikus diáksága 1670–1870 című tanulmánya.

Helytörténeti munkásságáért I. díjjal jutalmazták a Lakitelek Alapítvány pályázatán, 1993-ban az Erdélyi Múzeum-Egyesület díját is neki ítelték Gyergyószék közoktatása történetének megírásáért.

AMBRUS ÁRPÁD

1928. március 22-én született Csikdánfalván. Az elemi osztályokat szülőfalujában végezte, majd tanulmányait a csíkszeredai gimnáziumban folytatta. 1943 és 1944 között a Nagyváradon működő Gábor Áron tüzér hadapródiskolában tanult. A II. világháború idején, alig 17 évesen már a harcra vitték. Ambrus Árpád 1945. május 10-én Klagenfurtban angol fogságba került, ahonnan 1946 februárjában szabadult, és térhetett haza. Tanulmányait a csíkszeredai gimnáziumban folytatta, 1948-ban érettségizett. A középiskolában köztisztviselőnek örvendő diák volt.

Érettségi után tanítóként helyezkedett el. Tanított Dánfalván, Magyarlapádon, Csíkszentsimonban, majd 1953-ban a csikmadarasi Általános Iskola igazgatójának nevezték ki. Ezt az

iskolát irányította 1965-ig, amikor ismét szülőfalujában a liceum igazgatóhelyettesi tisztségét töltötte be. Ezt a feladatát 1978-ig tisztességgel látta el. Tanügyi pályája utolsó szakaszában ugyanebben az iskolában tanított egészen nyugdíjba vonulásáig.

Állandóan képezte magát, tudományos kutatásokba kezdett: 1968-ban megszerezte a tanügyi II., majd 1972-ben az I. fokozatot.

Mind Csikmadarason, mind Csikdánfalván az iskolák állandó fejlesztéséért dolgozott. Feleségével együtt igen jelentős szerepet vállaltak az említett falvak kulturális irányításában is. Világosan látták, milyen fontos szerep hárul a tanítókra, tanárookra a népnevelésben.

Kiváló művelője a népi faragászatnak. Újságokban nagy elismeréssel írtak alkotásairól. Nagy érdeme, hogy tanítványainak továbbadta faragászati ismereteit.

Alapos felméréssel, hozzáértéssel dolgozatot készített a dánfalvi tímármesterségről.

Ma is feladatának tekinti részt venni a község művelődési életében, közreműködik a község hagyományainak feltárásában és ápolásában.

AMBRUS-MÁTYÁS ERZSÉBET MÁRIA

1951. február 15-én született Kézdialmáson. Elemi iskoláit Ikafalván és Kézdivásárhelyen végezte, majd tanulmányait a szintén kézdívásárhelyi Általános Műveltségi, a mai Nagy Mózes Líceumban folytatta, ahol 1970-ben érettségizett. Az egyetemet a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Történelem–Filozófia Karán végezte el, 1974-ben államvizsgázott, és történelem szakos tanári diplomát szerzett.

1974-ben a csikdánfalvi Petőfi Sándor Iskolaközpontban kezdte meg tanári pályáját, majd az iskola igazgatóhelyettesének nevezték ki.

Azon tanárok közé tartozik, akik az iskolai feladatok mellett kötelességüknek tartják mind a tanulók önálló munkájának irányítását, mind a község néprajzi hagyományainak összegyűjtését.

Vezetésével az iskolában működő Kincskereső kör tagjai több diákoknak kiírt pályázaton, vetélkedőn, megmérettetésen vettek részt mind Erdélyben, mind Magyarországon, ahol különböző díjakat, okleveleket nyertek, ezzel is népszerűsítve Csikdánfalvát és jól működő középiskoláját.

Ambrus-Mátyás Mária meghatározó szerepet tölt be a Kárpát-medencei magyar tudományos és oktatási intézményei adatbázisa tömörülésben, amelyben közreműködnek még a dánfalvi iskolából Ambrus Árpád, Kajtár Csaba, Ursoi György, Zágoni Jenő is.

Megírta a csikdánfalvi iskolai oktatás történetét, összegyűjtötte a község helyneveit, és számos a faluról szóló néprajzi dolgozatot készített. Foglalkozott a hagyományos népviselettel, a népi táplálkozással, ünnepségekkel, hozomány-levelekkel, már rég kialakult és maig őrzött lakodalmi szokásokkal. Hozzákezdett feldolgozni a szolgáltók életsorsának bemutatását. Ismeretes, hogy Dánfalváról évente számosan szegődtek el a közeli-távoli városokban szolgáltónak, akik ott is becsülettel végezték feladatukat. Jelentősen hozzájárult a *Csikdánfalva és adatok a felcsiki hat faluról* című kötet megjelentetéséhez.

Kitartó munkássága azért is fontos, mert e hagyományok, legalábbis részben, rövidesen feledésbe merülnek, mostani lejegyzésének elmulasztása pótolhatatlan veszteséget jelentene a falu múltjának megismerése szempontjából.

ANTAL ÁRON

Csikdánfalván született 1881. október 20-án. Szülei jó módú földművesek voltak. A dánfalvi elemi iskola elvégzése után az 1891–1892. iskolai évben beiratkozott a csik-somlyói gimnáziumba. Ezekben az években fokozatosan növekedett Csikban is azon fiatalok száma, akik meg akartak ismerkedni a tudományokkal, hisz ekkor a gimnázium I. osztályában 63-an tanultak. Antal Áron minden tantárgy anyagát szorgalmasan elsajátította.

Érettségi után a kolozsvári, majd a budapesti egyetemen folytatta tanulmányait, 1903-ban történelem–latin szakos tanári diplomát szerzett. 1904 és 1909 között különböző iskolákban tanított, Brassóban és Kézdivásárhelyen is, 1910-től 1943-ig a csikszeredai gimnázium tanára volt. A történelem és latin mellett görögptótlót, magyart is tanított.

Tanári pályáját meg kellett szakítania, mert 1914. augusztus 1-jén már katonai szolgálatra hívták, csak 1918-ban szerelhetett le. Főhadnagyként vett részt a háborúban.

Trianon után azon tanárok közé tartozott, akik feladatuknak tekintették, hogy részt vegyenek mind a város, mind a falu kulturális életében: előadásokat tartanak, történelmi és szépirodalmi műveket jelentessenek meg.

Részt vett a politikai életben is. Az Erdélyi Magyar Párt tagjaként azt látta élete egyik céljának, hogy támogasson minden olyan mozgalmat, amely az erdélyi magyarság, a magyar iskolák megmaradását, az anyanyelv megőrzését segíthette. Elnöke volt az Erdélyi Közművelődési Egyesület Csikmegyei Fiókjának, és a Csikmegyei Magánjavak vezetőségének is.

Ünnepi alkalmakkor az iskolában megemlékező beszédet tartott: 1913. március 15-én, 1931-ben a Kongregáció 200. éves évfordulóján és más alkalmakkor.

1919. február 16-án amerikai küldöttség jelent meg Csikszeredában Charles Moorfeld Storei egyetemi tanár vezetésével. A párizsi békebizottság megbízásából látogatott a városba, tájékozódásképpen a Székelyföldről. Antal Áron a küldöttségnek értékes felvilágosítást nyújtott a székelyek eredetéről, honfoglalásáról, több évszázados ittlétéről, harcairól a szabadságért.

Antal Áron részese volt annak a mozgalomnak, amelyet Domokos Pál Péter indított a csiki falvak értékeinek megőrzéséért. Vasárnapként több faluba ellátogatott, és előadást tartott.

Számos írása jelent meg a Székely Hírlapban, Székely Újságban, Csiki Hírlapban, Ellenzékben, Hírnökben, Csiki Lapokban.

Írt a pünkösdi búcsú történetéről, Bethlen Gábor erdélyi fejedelemről, az 1848-as eseményekről, számos cikkben szólt a székelyek múltjáról. A legtöbb erdélyi fejedelemről megemlékezett. A Székelyföld és székely nagyjaink I. kötetében Csik történelmi múltjáról írt.

Az 1913. évi gimnáziumi értesítőben részletesen bemutatta Imets Fülöp Jákó életútját. Kiemelte moldvai utazását, és nagyra értékelte azt, hogy a látogatása során szerzett élményeiről 1870-ben könyv formában is beszámolt. Tanulmányában méltatta irodalmi és igazgatói munkásságát. Ő volt 1870-től 1891-ig a somlyói főgimnázium igazgatója.

Igen értékes úttörő szerepet vállalt az erdélyi irodalomban. Nem véletlenül emlegetik ma is úgy, mint olyan író, aki műveiben a székely ember igazi arcát, küzdelmét, életrealitását, humorát egységben mutatta be. Elbeszéléseiben irodalmi emléket állított Báthori András erdélyi fejedelem és bíboros halálának. A történet központjába azt a jelenetet állította, amikor csatavesztés után a menekülő bíborost megtámadták, és ártatlanul kivégezték. Elbeszélést írt II. Rákóczi György lengyelországi hadjáratáról, az erdélyi hadsereg elfogásáról, a tatár fogságba jutott csikiakról. Először nyújtott betekintést szépirodalmi eszközökkel Dánfalva belső életébe, az itt élő emberek hétköznapjaiba.

Amikor 1941. március 13-án az országos Pázmány Egyesület Budapesten a Vigadóban az erdélyi írók tiszteletére ünnepi estét rendezett, amelyen György Lajos egyetemi tanár mutatta be az erdélyi irodalmat, Antal Áron *A szótartó ember* című elbeszélését olvasta fel. A közönség végig nagy tetszéssel követte az eredeti, ízes nyelvezettel megírt történetet.

Külön kötetben adta ki két művét: *A török diák* 1926-ban, *Köderdő mellől* 1927-ben Kolozsváron jelent meg.

Az utóbbi kötetet a tanár és író iránti tisztelet bizonyságául a Csikdánfalváért Egyesület 2006-ban újból megjelentette.

Antal Áron 1966. április 28-án távozott az élők sorából, teste a csiktaplocai temetőben nyugszik.

DUKA JÁNOS

1907. január 2-án Margittán született, a nagyváradai tanítóképzőben tanult, de azt 1923-ban megszüntették, így tanulmányait Csíkszeredában folytathatta, ahol 1925-ben szerzett tanítói oklevelet. Dánfalván rövid ideig, mindössze 1942 és 1944 között tanított. Később Csíkszeredában tanfelügyelőnek nevezték ki, így alkalma nyílt Csík szinte mindenik faluját megismerni. Ő is hivatásának tekintette, hogy a csíki népköltészet egyes műfajait összegyűjtse. Segítségére siettek a falvak tanítói is. A népi élet ismeretét már családjától örökölte: apja 52 lakodalomban volt vőfély.

Azon tanítók közé tartozott, akik jól tudták, helyzetükből adódóan is nagy szolgálatára lehetnek népüknek, amikor értékeik megőrzését életcéljuknak tartják. Egy életen át gyűjtötte a csíki népköltészetet, különös figyelemmel kereste az anekdotákat, tréfás meséket, történeteket, falucsúfolókat stb.

Duka János nem csak gyűjtötte a népköltészetet, hanem mindig megragadta az alkalmat arra, hogy terjessze, elméleti előadásával népszerűsítse. Vallotta a székelyekről: „a viccelés, élcelődés minden alkalommal azonnal felbukkan ott, ahol több székely összegyűl: úton, vonaton, malomban, lakodalomban, havasi kaszálás szüneteiben, szénacsináláskor, a bogrács körül és a fehér asztal mellett egyaránt, mindenütt, ahol férfiak gyűlnek össze. Mert Duka szerint a falucsúfolás a férfiak szórakozása volt és maradt mind a mai napig”.

Feladatának tekintette, hogy egy-egy kiadvánnyal segítse tanítótársai népnevelő munkáját: 1933-ban pályázatra írta le a gyergyóújfalvi farsangi népszokásokat, 1935. szeptember 29-én a Csíki Lapokban (XLVII. évf.) panaszt emelt a mindszei iskola igazgatója, Chele Vasile ellen a románosító iskolai oktatás erőszakolása miatt. Novellákat 1936-tól jelentetett meg a Vasármapi Harangszóban, a Csíki Néplapban. *Medve* címen regényt is írt, amelyben havasi emberekről, egy székely pásztor és egy csángólány szerelméről írt, de műve mindmáig kiadatlan. 1946-ban gyermekszindarabokat adott ki Csíkszeredában, majd 1947-ben külön kötetben közölte a *Székely lakodalom – Székely fonó* című művét. Több közleménye mellett 1961-ben *Csúfulódo székelyek* címen pályázaton nyert II. díjat.

Nagy mennyiségű gyűjteményéből kötetre valót válogattak össze 1982-ben, amelynek címe: *Kilenc kéve hány kalangya?* Ezt követően fia gondozásában meséket és mondákat jelentettek meg 1993-ban *Elsüllyedt kincs* címen. Újabb anekdota kötetét 1995-ben adták közre, címe *Úti Páké Barátost*. Legutóbb egymásután két kötetét is megjelentették utódai: 2002-ben *Mikor hagyja el az ész az embert*, 2003-ban *Csíki fúrfang*. Szülőföldjén betyártörténeteket, anekdotákat, népballadákat, -dalokat gyűjtött. Ennek egyik részét *Bihari betyártörténetek és anekdoták* címen 2003-ban kiadták külön kötetben is.

Tagja volt a Magyar Néprajzi Társaságnak, a Kriza János Néprajzi Társaságnak. 1990. december 2-án távozott az élők sorából, Csíkszeredában temették el.

ERŐSS ISTVÁN

1964-ben született Csíkdánfalván. Elemi iskoláit is Dánfalván végezte, majd 1983-ban Marosvásárhelyen érettségizett a Képzőművészeti Szakközépiskolában. Az 1980-as években Csíkszeredában élt, számos kiállításon vett részt. 1989-ben kitelepedett Magyarországra. Tovább tanult a bécsi Képzőművészeti Akadémián, a Hágai Királyi Akadémián, majd 1995-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát. 1995–1996-ban a Magyar Képzőművészeti Főiskolán mesterképzésen vett részt.

Azon képzőművészek közé tartozik, akik tehetségük mellett minden lehetőséget kihasználtak azért, hogy kedvelt művészeti területükön minél több elméleti ismeretre is szert tegyenek.

1996-ban a Marseill-i Képzőművészeti egyetemen mesterfokozati vizsgát tett.

1991 óta tagja a Fiala Képzőművészek Stúdiójának, 1992-től a Túlsó P' Art Művész-csoportnak és 1996 óta a Képzőművészeti Alapnak.

2000 után sorozatban tartott előadásokat különböző külföldi egyetemeken: például a Kassai Egyetem Képzőművészeti Szakán „Afrikai Graffitik” vagy „Tendenciák a kortárs mongol képzőművészetben”, a Nation Taiwan University Képzőművészeti Szakán „A kortárs magyar képzőművészet” címen stb.

Hazai kiállítások mellett Olaszországban, Norvégiában, Ausztriában, Németországban, Svédországban, Hollandiában, Csehországban is bemutatta alkotásait. Megfordult Dél-Afrikában, Távol-Keleten, Tajvánban, Mongóliában, Dél-Koreában, Japánban is.

Munkásságát 1993-ban a Fővárosi Kulturális Bizottság ösztöndíjával, 1994-ben „Stúdió”-díjjal, 1995-ben „Barcsay”-díjjal jutalmazták.

Napjainkban Egerben az Eszterházy Károly Főiskolán a Vizualis Művészeti Tanszék tanszékvezetője, számos kiállítás szervezője.

Művészi fejlődéséről vallva mindig szívesen emlékezik a szülőföld indíttatására. Egyik vallomásában írta: „Változott világképem, és egyre inkább felerősödtek azok az értékek, amelyek a szülőföldet képviselik. Nagyon lényeges az a kontextus, amibe beleszülettünk, és amit magunkkal viszünk. Sok mindent meg lehet tanulni könyvtári könyvekből, de az a meghatározó, amit otthonról, a szülőföldről visz magával az ember”. Másik helyen szintén Dánfalváról vall: „él bennem egy olyan késztetés, hogy a gyermekkor élményeit összevegyem azzal, ami a nagyvilágban van”.

GÁL LAJOS

Csíkdánfalván született 1900. október 15-én. Földműves családból származott. A dánfalvi elemi iskola elvégzése után egy ideig a faluban dolgozott, majd Brassóban szabó mesterséget tanult. Később a Kapu utcában műhelyt nyitott.

Brassóban szerette meg a sportot: futballozott, sízett, sokat kirándult, de legjobban az atlétikát kedvelte meg, távfutásban egyre több sikert ért el. Gyakran szaladt Brassóból Feketehalomig, hasonlóképpen Sepsiszentgyörgyig. Aztán versenyeken kezdett részt venni. Kiváló országos teljesítményeivel a két világháború között sok dicsőséget szerzett szülőfalujának, Dánfalvának, az erdélyi magyarságnak. Az országos bajnoki cím megszerzése után Athénben versenyzett, a 42 km-es távot 1932-ben 3 óra 18 perc alatt futotta le, a következő évben még jobb eredményt ért el, mert ugyanazon a távon 1933-ban 3 óra 2 perc

alatt futott, a Balkániádán maratoni bajnokságot nyert. Egyre javított eredményein, hisz szintén 933-ban országos bajnokságon a 42 km távolságot 2 óra 50 perc alatt futotta le. Balkán bajnok volt 1935-ben is. Részt vett 1936-ban Berlinben az olimpián.

A Csiki Lapok 1935. június 29-i számában *Csiki székely fiú kapta a legnagyobb román sportkitüntést* címen így írtak róla: „Románia legkiválóbb sportemberének ez évben a csikdánfalvi születésű Gáll Lajos szabómestert találták, akit a Nemzeti Sport nagydíjával tüntettek ki. Ezt a nagy kitüntést, amelyet csak rendkívüli sporteredményekért adnak, most először kapja kisebbségi ember. Gáll Lajos, a dánfalvi székely fiú ... egymás után háromszor nyerte meg Románia számára a maratoni futás győzelmét ... Mindezt egy csiki székely fiú, az egyszerű magyar iparos, – akinek Károly király személyesen adta át ezt a megtisztelő, értékes kitüntést.”

Összegezve eredményeit megállapíthatjuk, hogy maratoni futásban hatszor volt országos bajnok, hétszer vett részt Balkán-bajnokságon, ahonnan három arany-, egy ezüst-, két bronz-éremmel, egyszer ötödik helyezéssel tért haza. Hozzá kell tennünk, hogy mindezt 30 éven felüli korban érte el.

1944 őszén Korondon halt meg, a sepsiszentgyörgyi temetőben nyugszik.

Gál Lajos emlékét ma is őrzik szülőfalujában és Sepsiszentgyörgyön is. Szentgyörgyön 1991. július 13-án Gál Lajos Futókör alakult, amelynek tagjai minden évben március 15-e tiszteletére, április 24-én a Szent György napokra futóversenyt rendeznek, de számos más hazai és külföldi versenyen vesznek részt, például a Bécs–Budapest, legutóbb Bécs–Pozsony–Budapest szakaszon rendezett versenyen. Csikdánfalván pedig a sportcsarnokot nevezték el Gál Lajosról.

Sepsiszentgyörgyön a Gál Lajos Futókör tagjai felkutatták a Hősök Temetőjében található, eddig ismeretlen sírját, ahová 2009. november 12-én a csikdánfalvi küldöttek és számos helyi sportoló jelenlétében kopjafát helyeztek el.

GYÖRGYICZE VILMOS

1933. július 17-én született Csíksomlyó–Csobotfalván. Kiváló pedagógus, iskola-szervező, közíró. Középfelsőfokú tanulmányait Csíkszeredában, a mai Márton Áron Gimnáziumban végezte, 1951-ben érettségizett. Egyetemi tanulmányait az akkor még önállóan működő magyar Bolyai Tudományegyetem Természettudományi Karán 1955-ben végezte. Tanári pályáját Csíkszentdomokoson kezdte, ahol kiváló eredménnyel tanított. 1963-ban, a két évvel korábban, 1961-ben alakult csikdánfalvi liceum igazgatójának nevezték ki. Az intézetet sikerrel irányította, különböző területeken jelentősen fejlesztette. Sikereit látva a megye vezetősége 1979-ben a Megyei Tanfelügyelőség szakfelügyelőjévé nevezte ki. Mint tanfelügyelő szaktársait kutatásra, természetvédelmi mozgalmak szervezésére ösztönözte. Természetvédő, kutatási eredményeit bemutató írásait a Hargita Kalendáriumban, a Hargita napilapban, az Ifjúmunkásban, Művelődésben jelentette meg. A székelyföldi, erdélyi természetvédelem kiterjesztéséért etnobotanikai találkozókot szervezett, amelyek lehetőséget kínáltak a csiki tanárok kutatási eredményeinek bemutatására. Már 1973-ban megjelentette a *Hargita megye útikönyve* című művét, és munkatársa volt az 1974-ben kiadott *Hargita megye természetes gyógytényezői* című kötetnek.

1989 után gyümölcsöző kapcsolatot alakított ki a Soproni Tudományegyetemmel, amely jelentősen segítette a csiki kutatásokat. Vezette a csíkszeredai kihelyezett tagozatot.

Nyugdíjba vonulása után is fáradhatatlanul dolgozott. Irányításával a csiki tanulók bekapcsolódtak a kutatásokba, dolgozataikkal részt vettek felolvasásokon, pályázatokon.

Ilyen dolgozat az, amelyet tanítványa *Erdőszegélyek növényzetének vizsgálata a Csiki-medencében* címen írt meg.

Györgyicze Vilmos folyamatosan foglalkozott természettudományos múltunk felkutatásával. Meghatározó szerepet töltött be a Kárpát-medencei magyar tudományos és oktatási intézményei adatbázisa tömörülésben.

Mint nyugalmazott tanárt 2003-ban a Nyugat–Magyarországi Egyetemért Emlék-éremmel tüntették ki.

HEGEDŰS IMRE JÁNOS

Az irodalomtudományok doktora.

1941-ben született Székelyhidegkúton. Szülei földművesek voltak. Középiskoláit 1957 és 1961 között Székelykeresztúron végezte, majd beiratkozott a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Filológia Karára, ahol magyartanári diplomát szerzett. 1966–1973 között tanár Csikdánfalván. A faluban fellendítette az iskolai színjátszást. 1973-ban Sepsiszentgyörgyre kapott kinevezést, ahol rövid ideig katedrán dolgozott, majd tanfelügyelői feladatokat látott el. 1982–1984 között ismét katedrán tanított. 1984-ben családjával együtt Bécsbe távozott. Nehéz körülmények között kellett élnie: volt segédmunkás, vasmunkás, sofőr, csak később sikerült tanári katedrára jutnia, s mellette szerkesztői feladatokat is vállalnia. Az Európai Rádió jegyzetírója volt.

Feleségével együtt Bécsi Magyar Iskolát nyitott: két csoportban anyanyelvként, két csoportban idegen nyelvként tanították a Bécsben tartózkodó magyarok gyermekeit, de felnőtteket is magyar nyelvre.

Családjával együtt Magyarországon talált végülis otthonra.

2003-ban jelent meg *Körfolyosó – Bécsi glosszák* (esszék) című műve, ezt követve 2004-ben *A néma esküje* című kötete, amelyben Dánfalván szerzett élményei egy kis részét is leírta.

Már Dánfalván tartózkodása idején hozzáfekedett *Benedek Elek* című írói monográfiája megírásához, amely műve szintén könyv alakban is megjelent. 2006-ban számos csiki és háromszéki helységben mutatta be. Ebben az évben Budapesten az Ünnepi Könyvhéten jeles írók társaságában vett részt.

IMETS LÁSZLÓ

1934. március 13-án született Csikszögödön, de gyermekkorra jelentős részét Csikdánfalván töltötte. Nagyapja Dánfalván kántortanító volt, édesapja szintén ebben a községben dolgozott kerámikusként. Megelőzően Kolozsváron a Kereskedelmi Akadémián tanult, majd Budapesten ismerkedett meg a kerámia titkaival. Dánfalván jó lehetőséget látott tudása érvényesítésére, mivel határában kiváló agyag található, ezért hozzálátott a fekete kerámia készítéséhez. A II. világháború után Csikszeredában a művészi fekete kerámiát honosította meg, s ezáltal a dánfalvi fekete kerámia ismertté vált Európa szinte mindenik országában, de az Amerikai Egyesült Államokba, sőt Japánba is eljutott.

Imets László elemi iskoláit Csikdánfalván végezte, majd tanulmányait Gyergyószentmiklóson folytatta, és Csikszeredában érettségizett. Kiváló rajzoló volt, képzőművészeti pályára készült, de mint maga vallja: „az akkori államhatalom elállta utamat”.

Érettségi után öt évig Csikszeredában az édesapja létesítette fekete kerámia készítő műhelyében dolgozott. Közben rajz, vízfestés, pasztell és olajfestés tanulmányok után fametszeteket kezdett készíteni.

1968-ban a Megyei Területrendészeti Hivatalban kezdett dolgozni, s mellette szabadidejének jelentős részét fametszéssel töltötte.

Tehetségét, sajátos fametszési technikáját, újszerű megoldásait, témavilágát már kezdetben nagyra értékelte Gy. Szabó Béla, az országos és európai hírű fametsző művész, aki a későbbiekben is jelentősnek tartotta Imets László művészetét.

Többször vett részt közös képzőművészeti kiállításon, majd egész sor egyéni kiállítást rendezett az ország majd mindenik jelentősebb városában. Nagy sikerrel szerepelt alkotásaival 1969-ben Sepsiszentgyörgyön rendezett kiállításon is. Műveit bemutatták Magyarországon, az Amerikai Egyesült államokban. Kiállított Clevelandben, Chicagóban, New Jerseyben. Láthatták műveit kisgrafikai tárlaton Lisszabonban (1976), Lublinban (1981). Elvitte a Székelyföld, Csik üzenetét szerte a világba.

Az eddigiek során mintegy 500 fametszetet, kisgrafikát, más alkotásokat készített. Fametszeteiben nagy sikerrel tudta ábrázolni a csiki ember életmódját, gondolkodását, jellemét, érzelmvilágát. Feledhetetlen képekben tudta megjeleníteni a balladai szenvedélyeket. Számos metszetben mutatta be a csiki csodaszép tájakat. Készít életképeket, ex libriseket. Több irodalmi művet illusztrált.

Életművében igen fontos állomás az a képsor, amelyet Imets Dénes *Repülj, madár, repülj* című népballada és népdal gyűjteményes kötetéhez, valamint Sebestyén Dobó Klára *Én elmegyek kicsi búval* című művéhez készített.

Imets Lászlóról írták:

„Belső fegyelem, figyelés és összpontosítás, a lényegre való figyelés ábrázolásban megvalósított tömörsége többet jelent a kiváló metszéstechnikával készült szemet gyönyörködtető kiegyensúlyozott kompozíciónál: bizonyítékai annak, hogy a művész igaz hordozója a legnemesebb és legigazabb eszményeknek”.

Így vallott művészetéről: „Metszeteim kézi levonatai ott vannak nagyon sokak otthonának falain, hogy halkán szólva élesztgessék a minden ember lelkében szunnyadó szépre, jóra és igazra vágyakozás gondolatát”.

IMRE JÓZSEF

1897. február 25-én született Várdotfalván, azaz Csíksomlyón. Szülei földművesek voltak, a családban öt gyermek élt. Az elemi osztályok elvégzése után a csíksomlyói tanítóképzőbe iratkozott be. Időközben kitört az I. világháború, amelynek hatása nyomban érződött az iskolákban is. Az utolsó éves képzősök a megszokottnál korábban képesítettek, s már 1916 tavaszán be is hívták őket katonának. Gyorsított kiképzés után előbb a keleti, majd az olasz frontra osztották be. Az olasz fronton Piavenál harcoltak. A csikiaknak emlékezetesek maradtak a doberdói és az isanzói harcok.

Imre Józsefet a háború befejeztével, 1919-ben Csíkdánfalvára nevezték ki tanítónak, itt is töltötte további életét.

Trianon után a dánfalvi iskolát is román tannyelvűvé alakították, a magyar tanítók közül többet elbocsátottak, helyükbe magyarul egyáltalán nem tudó román tanítókat neveztek ki. Mindannyiukat kedvezményes elbírálásban, másfél fizetés és nagyobb terület föld, lakás, költözési költség biztosításával rendkívüli előnyben részesítették. Elsők között nevezték ki tanítónak Iacob Vasilet, aki később igazgatója volt az iskolának. Imre József ekkor igen nehéz feladatot vállalt. Mivel sikerrel fejezte be a tanítóknak kötelezően előírt román nyelvvizsgát, Dánfalván tovább taníthatott. Az iskolában lehetőséget talált arra, hogy a falu gyermekeit anyanyelvükön is taníthassa. Lehetőleg első osztályosokat tanított, hogy a gyermekek az

ábécé ismeretében folytathassák tanulmányaikat a következő osztályokban, amelyekben magyarul egyáltalán nem tudó tanítók erőszakolták a román nyelv elsajátítását a teljesen magyar környezetben élő, s így románul nem tudó gyermekeknek. Minden lehetséges helyzetet megragadott azért, hogy a gyermekek, de a felnőttek is megismerjék a magyar történelmi eseményeket, megőrizték a magyar nyelvet.

Időközben 1940-től 1950-ig a dánfalvi iskola igazgatója volt. Mint a község határorszázadának parancsnoka részt vett a II. világháborúban is.

Azon tanítók közé tartozott, akik valóban hivatásuknak tekintették a tanítást, mindig azon fáradozott, hogy tudásából a lehető legtöbbet adjon át az ifjúságnak. Rendszeresen tartott előadásokat a felnőtteknek is különösen történelmi évfordulókon, műsoros ünnepségeken. Figyelemmel követte a Dánfalváról szóló történelmi műveket, megírta a falu rövid monográfiáját. Részes és irányítója volt a község kulturális életének.

Tanítótársával, Antal Kálmánnal úgynevezett „faiskolát” létesítettek, arra biztatták a lakosságot, hogy az éghajlati viszonyoknak megfelelő minél több gyümölcsfát ültessenek kertjeikbe. Ehhez azzal is hozzájárultak, hogy az iskolásokat megtanították a fák oltására, maguk is végezték rendszeresen azt.

1973-ban távozott az élők sorából, a községben ma is az idősebb nemzedék életét mintaképnek tekinti.

JÁNOS PÁL

1921. június 4-én született Csikdánfalván. Az elemi iskola elvégzése után a csikszeredai gimnáziumban folytatta tanulmányait, majd Marosvásárhelyen tanítói oklevelet szerzett. Tanítói pályáját Jobbágytelkén 1941-ben kezdte, de 1942-ben katonai szolgálatra hívták be, ezt követően 1945 és 1947 között fogságban tartották. Hazatérte után Csikdánfalván tanított, majd a gyergyóremetei iskola igazgatójának nevezték ki. 1949 és 1952 között a csiki tanítóképző aligazgatója, majd a Magyar Autonóm Tartományban Csik rajon tanfelügyelője. 1959-től a Csikszeredai Múzeum öre, 1964-től igazgatója. Ezt a tisztséget töltötte be 1981-ig, nyugdíjba vonulásáig. Időközben 1962-ben a Babes-Bolyai Egyetem Filológia Karán tanári diplomát szerzett.

1967-ben Kovács Dénessel együtt jelentették meg *Periegează arheologică în Bazinul Ciucului* című munkájukat. 1970-ben közzétette Csikszeredában a *Csiki szőttes szoknya, rokolya* című dolgozatát. Külön kötete 1971-ban jelent meg *Lăzi de zestre din Ciuc– Csiki írott szuszékok* címen, majd ezt követte *Adalékok a XVIII–XIX. századi csiki népviselethez* (1971), 1973-ban pedig a *Cultura Jigodin, o cultură cu ceramica murală* (Petre Romannal és Horváth Csabával, 1973), ugyanekkor közölte a *Szalagdiszes pásztorfaragás* című füzetét. A kiadványok mellett tanulmányok és ismertetőik egész sorát tette közzé különböző szakfolyóiratokban és napilapokban. Buvár néven a Hargita napilap hasábjain helytörténeti vonatkozású írásait közölte.

Igazgatói munkájának jelentős eredménye, hogy vezetése alatt közel százezer tárggyal gyarapodott a Csiki Székely Múzeum gyűjteménye.

Nagy figyelemmel követte a csiki képzőművészek munkásságát, számos kiállítást szervezett. Szorgalmazta a Nagy Imre Galéria és Emlékház felépítését. Irányítása idején került a Múzeum gondozásába a Csíksomlyói Könyvtár.

Munkásságának megbecsülését és elismerését jelentette születése 85. évében rendezett emlékező ünnepség a Csiki Székely Múzeumban.

PALÁNCZ SÁNDOR

1854. augusztus 13-án született Balánbányán. Csíksomlyón képesítőzött 1875. július 10-én. Ez év őszén már a Csíknagyboldogasszony egyházmegye dánfalvi iskolájában kezdte tanítói pályáját. Életrajzírója a Csíki Lapok 1933. október 15-i számában arról írt, hogy a XIX. század második felében „egyedül vezeti az osztatlan iskolát 210–220 tanulóval”. Már kezdő tanítóként is nemcsak a gyermekek nevelője-oktatója, hanem a felnőtt lakosságot is új ismeretekkel gazdagította. Előadásokat tartott a korszerűbb gazdálkodásról, a földművelés módozatainak újításairól, szorgalmazta a gyümölcsfák meghonosítását, a konyha-kertészet javítását, terjesztette a méhészeti ismereteket.

1898. március 10-én Paláncz Sándort Jenőfalvára helyezték át, ahol 19 esztendőn át folytatta tanítói pályáját. Azt írták erről az időszakról is, hogy „Keze nyomán itt is áldás fakadt”. Rendszeresen foglalkozott a község lakossága ismereteinek bővítésével.

Azon tanítók közé tartozott, akiknek munkásságát elismerték nemcsak a közvetlen környezetükben, hanem egészen a budapesti minisztériumig. 1890-ben, még dánfalvi tanító-sága idején a Magyar Földhivatali Intézet két jutalmát is kiérdemelte. 1895-ben a Földművelésügyi Minisztérium 100 korona jutalomban részesítette a gyümölcsstermesztés és a faiskola meghonosításáért és terjesztéséért.

Munkásságát később is figyelemmel kísérték, s 1911-ben a Közoktatási Minisztérium 48 korona jutalomban részesítette. 1912-ben József királyi főherceg 100 koronával jutalmazta népszerűsítő előadásaiért. 1915-ben Csík megye főispánja is jutalomban részesítette, mivel az ifjúság figyelmét az ipari pálya szépségeire és fontosságára hívta fel.

Még a század elején a Méhész Egyesület elnökévé is megválasztották, és elnöke volt Felcsik Római Katolikus Tanítótestületének.

1917. október 1-jén nyugdíjba vonult. Ekkor is a közoktatási miniszter külön köszönetét és elismerését fejezte ki hosszas, eredményes népnevelő munkásságáért.

Ugyan visszatért Dánfalvára, de még két évig tanított a karcfalvi polgári iskolában. 1933. március 24-én távozott az élők sorából.

PUSKÁS ATTILA

Kolozsváron született 1931. augusztus 9-én. Elemi és középiskolai tanulmányai után a Bolyai Tudományegyetem Biológia Karán szerzett tanári oklevelet. Szépvízen, majd Csíkszeredában tanított, 1958-ban Csíkdánfalvára helyezték, de már 1959. május 12-én letartóztatták. Oka 1956-ra nyúlik vissza, amikor *Október 23* címen verset írt, azt néhány alkalommal felolvasta, kinyilvánította együttérzését a magyar forradalommal. Vétkének rótták fel azt is, hogy diákjainak színdarabokat tanított. Ezekben a napokban Csíkszeredában hat tanárt és öt diákot tartóztattak le. A diákok között volt a csíkdánfalvi Zsók László, akit a csíkszeredai gimnáziumból vittek el, és zártak be több évre. Ekkor tartóztatták le a szintén csíkdánfalvi János Lászlót is, aki a brassói főiskola hallgatója volt. 2009. május 8-án a Háromszékben így vallott letartóztatásáról: „Az 1959-es év – mintegy folytatásaként az előző háromnak – betetőzte a romániai, Erdélyben mindenekelőtt a magyar értelmiségiek elleni nacionalista-kommunista hadjáratot. A célba vettek kiváltképpen az egyetemi és középiskolai tanárok, diákok, valamint a kisebbségi egyházak papjai, a teológusok voltak. Meg kellett semmisíteni, de legalább megfélemlíteni mindazokat, akik az 1956-os forradalmi szellemiség megtartóinak számítottak. A mi ügyünk, a csíkszeredai tanárok és diákok – tizenegyünk – koncepció-s pere ebbe a megfélemlítési akcióba sorolható”.

Tovább folytatva így írt Dánfalváról: „Szép tavaszi nap volt 1959. május 12-én Csikdánfalván, ahová az azelőtti évben „száműztek” politikai „bűneimért” a csíkszeredai Vegyes Líceumból. Barátságos, jóindulatú kollégáim szívesen befogadtak, jól éreztem körülben magam ... Éppen albérlési szállásomra indultam volna, amikor izgatottan, halálsápadtan beront az igazgatói irodába Balla Rózsika tanítónő, és kihív engem. Kapkodó szavakkal közli, hogy egy pártgyűlésről jön. A gyűlés után az egyik fiatal aktivista (nevét nem mondja) közölte velem, hogy tudomása szerint holnap letartóztatnak ... Ezután terepjárójukkal a csíkszeredai szekuritáté épületébe vittek, miután házkutatást tartottak Zsókéknál és János Lászlóéknál is”.

Puskás Attilát 20 évre ítélték el „államellenes felforgató tevékenységért”, majd ezt még megtoldották tízzel tiltott írások terjesztése címen. Büntetése döntő részét a szamosújvári börtönben töltötte 1960. január 23-tól 1964. augusztus 3-ig.

A letartóztatásról, a vizsgálati fogságról, a börtönben eltöltött évekről több írásában megemlékezett, írt róla Benkő Levente is a *Volt egyszer egy 56* című művében.

Szabadulása után nem térhetett vissza tanári katedrájára, Sepsiszentgyörgyön telepedett le. 1964–1971 között munkás-, áruszakértő-, eladási osztályfőnökként dolgozott. Kutatási szenvedélyét nem lehetett elfojtani, szakmájához kapcsolódó számos cikket írt különböző napilapokban, szakfolyóiratokban. Könyvet jelentetett meg *Barátaink és ellenségeink a rovarok*, majd *Rovargyűjtők könyve* címen 1975, illetve 1976-ban.

1989 után közvetlenül is bekapcsolódott a politikai életbe: a Romániai Magyar Demokrata Szövetség megyei alelnöke, a Volt Politikai Foglyok Országos Szövetsége megyei alelnöke. Az utóbbi években rendszeresen jelentetett meg cikkeket elsősorban a belpolitikai eseményekről. Ezekben véleményt nyilvánított az időszerű legfontosabb kérdésekről. Sorozatban közöl szakmájához kapcsolódó ismeret-népszerűsítő írásokat.

Berde Áron-díjjal (1972), és A Hazáért és a Szabadságért Emlékéremmel (1991) tüntették ki. 2008. október 23-án Sólyom László forradalmi tevékenységéért kitüntetését adott át.

Széleskörű mozgalmat indított a gombák szakszerű vizsgálatáért. Társaival együtt megalakították a László Kálmán Gombászegyesületet, amellyel az a céljuk, hogy megismertessék a nagyközönséggel a gombák fajtáit, figyelmeztessék hasznosságukra, esetleges káros voltokra. Rendszeresen tartanak előadásokat a gombákról, kirándulásokat szerveznek, közösen szednek a friss terméskből, közösen állapítják meg milyenségüket, vagy készítik el fogyasztásra. Táborokat, tanfolyamokat szerveznek, amelyekkel a népszerűsítés mellett az is céljuk, hogy emberi életet mentsenek a káros gombák fogyasztásának megelőzésével. Gyakran hetente közölt meghatározott helyen segítenek a lakosságnak a hasznos gombák felismerésében.

SEBŐK KLÁRA

1941. augusztus 15-én született, Csikdánfalván laktak, édesapja tanító volt. A csíkszeredai, mai Márton Áron főgimnáziumban érettségizett. Már diákkorában figyelmet felkeltően táncolt az iskola együttesében, és érettségi után a Marosvásárhelyi Népi Együttesben szólótáncosként alkalmazták. 1963–1967 között a marosvásárhelyi Szentgyörgyi Színművészeti Intézetben tanult, majd államvizsga után az élvonalbeli kolozsvári színház tagja lehetett, ahol mintegy húsz éven át számos kiváló alakításával hívta fel magára a figyelmet. Már művészi pályája kezdetén nagy sikerrel alakította Kós Károly *Budai Nagy Antal* című történelmi színművében Bese Anna szerepét. Sok más kiváló alakítása mellett újabb

kiemelkedő sikert jelentett Sütő András *Egy lócsiszár virágvasárnapja* című művében Lisbeth szerepében,

Közben több filmben is jelentős szerepeket kapott, amelyek közül kiemelkedik a Kósa Ferenc rendezte, Dózsá Györgyről szólóban, az *Ítéletben*, Teréz szerepe. Ez a film olyan szempontból is jelentős, hogy mintegy 2500 statisztával készült.

1988-ban férjével, a kiváló színésszel együtt, áttelepettek Magyarországra, tagja és vezető színésze lett a Pécsi Nemzeti Színháznak.

Rendkívül sokoldalú színésznő: sikerrel szerepelt tragédiákban, vígjátékokban, színművekben, sőt bohózatokban, abszurd színművekben is.

Csupán néhány fontosabb szerepét soroljuk még fel: Heléna az Euripidész–Sartre–Illyés Gyula *A trójai nők*, Maggie a Müller *Bűnbeesés után*, Zsuzsi a Barta Lajos, Ilma a Vörözmarty Mihály *Csongor és Tünde*, Mária Nádas Péter *Találkozás*, Cleopatra Shakespeare *Antonius és Cleopatra* című művében.

SZÁVAI GÉZA

1950. december 4-én született Küsmődön. Az elemi iskoláit szülőfalujában, középiskolai tanulmányait Székelykeresztúron végezte. Érettségi után a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Filológia Karára iratkozott be, magyar–francia szakos tanári diplomát szerzett. Csíkdánfalván 1973–1974-es tanévben tanított, majd Gyergyószentmiklóson a Salamon Ernő Középiskolában folytatta tanári pályáját. Fiatal tanárként egymás után jelentette meg kritikái írásait.

Írói tehetségére irodalmi körökben korán felfigyeltek, s már 1975-ben a Bukarestben megjelenő *Előre* napilap munkatársának hívták meg, majd a szintén Bukarestben megjelenő irodalmi, művészeti heti lapnál, *A Hét-nél* folytatta munkásságát.

1988-tól Budapesten él, 1995-ben megalakította a Pont Kiadót.

Művei közül említjük meg: *Helyzettudat és irodalom* (1980), *Kokó Sámuel vándorútja* (meseregény 1981), *Szinopszis* (kritikák 1981), *Lánc, lánc, Eszterlánc* (vázlat a gyermekek világáról 1983), *Burgum Bélus, a mesterdetektív – A kozmikus elefántok* (gyermekregény 1985), *A megfigyelő* (regény 1987), *A retenthetetlen vízimedve, avagy Burgum Bélus mesterdetektív nyomozásai az óceánban* (gyermekregény 1988), *A zöld sivatag völgyéne* (1994), *Székely Jeruzsálem* (2000), *Torzmagyar* (2004), *Aletta bárkája* (2006), *Valaki átment a havon* (2008), *Szavak a csúcson* (2008), *Múlt évezred Marienbadban* (2009).

VÍZI ELEMÉR

1974-ben született Csíkdánfalván. Az elemi osztályokat és a középiskola X. osztályát szintén itt végezte, majd a gyulafehérvári Majláth Gimnáziumba iratkozott be. Így vall gyermekkoráról: „Csíkdánfalván nőttem fel. A nagyszüleim vallásos élete jelentősen meghatározta gyerekkoromat, sőt fogékonná tett a hitbeli tartalmak iránt. A templommal és szentmisével való találkozás úttá lett számomra”. Filológiai tanulmányait Gyulafehérváron kezdte, majd Freiburgban folytatta. 2000-ben Dánfalván szentelték pappá.

Néhány évig érseki titkár volt, majd Magyarországon jezsuita szerzetesjelölt lett. „A jezsuitákkal való találkozásaimban sejteni kezdtem utamat, de várnom kellett, hogy valamennyire tisztán lássam indítékaimat, és érthetőbben megtapasztaljam az Isten művét mindebben. Miközben sejtettem életem további irányát, és türelemmel ápoltam magamban a növekvő bizonyosságot, tovább zajlott az életem” – írta.

A rend megbízásából két évig Kanadában tevékenykedett.

Számos nyelvet elsajátított, egyháztörténeti kutatásokat végez, társszerzője annak az egyháztörténeti műnek, amelyben Erdély XVIII. századi vallástörténetét vizsgálják az újabb kutatások alapján.

ZSIGMOND MÁRTON

1947. november 18-án született Csikdánfalván. Már elemi és középiskolai tanulmányai során megmutakozott művészi tehetsége, ezért érettségi után beiratkozott a kolozsvári I. Andreescu Képzőművészeti Főiskolára, ahol rajzpedagógia szakon végzett. Később tanult a bukaresti N. Grigorescu Képzőművészeti Főiskolán is, ahol 1978-ban szerzett diplomát.

Tanári pályáját a marosludasi 8-as számú Általános Iskolában kezdte, ahol 1970–1974 között tanított. Tanárként dolgozott Bukarestben is, mégpedig a VIII. kerületi Pionírházban, ahol díszítőművészet tanára volt.

1979-ben hazatért Csíkba, és a Csikszeredai Művészeti Népiskolában festészetet tanított 1985-ig. Tanított az 1985–1986. iskolai évben a csikszentkirályi Általános Iskolában, tanár volt 1986-tól 1988-ig a csikszeredai 10-es számú Általános Iskolában is, majd 1988-tól a Nagy Imre nevét viselő Általános Iskolában, közben a Nagy István Képzőművészeti Szak-középiskolában. A tanítás mellett a Megyei Tanfelügyelőség szaktanfelügyelői teendőit is ellátta. Gyakran szervezett kiállításokat. Vallotta: a sikerhez vezető első lépés, hogy az embernek legyenek életcéljai.

Jelentősebb művei monumentális alkotások: *Kompozíció* – márványmozaik a Bukaresti N. Bălcescu Agrártudományi Főiskolán, amelyet 1977-ben készített. Szintén Bukarestben található a *Termés* című alkotása (1978). *Kibontakozás* a címe annak a márványmozaikból készült műnek, amely a csikdánfalvi Művelődési Otthon homlokzatán látható, és 1981-ben készült. *Felszabadulás* a címe annak a művének, amelyet szintén márványmozaikból készített, és a csikszeredai Transilvania Filmszínház bejáratánál helyeztek el. 1997-ben könyvet is megjelentetett *Papírmesék fűnek-fának címen*.

Ő tervezte Dánfalva címerét.

Munkássága elismeréseként 1994-ben Csikszeredában Pro-Urbae-díjjal jutalmazták.

Tagja a kolozsvári Barabás Miklós Céh-nek.

Újabbban, 2008. május 9-én Hargita megye Tanácsa Életmű-díjjal tüntette ki.